

Г.І. Литвинюк, О.І. Когут, О.Р. Кульматицька

Проектна діяльність в освітньому середовищі

Методичний посібник

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА - БОГДАН

УДК 371.4
ББК 74.200
Л 64

Рецензент
кандидат психологічних наук,
професор Квебекського університету
Шавініна Л.В.

Литвинюк Г.І.

Л 64 Проектна діяльність в освітньому середовищі /
Г.І. Литвинюк, О.І. Когут, О.Р. Кульматицька. —
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2023. — 128 с.

ISBN 978-966-10-7363-9

Методичний посібник містить не лише описи проєктів різної тематичної спрямованості, а й цільову програму. За нею можна втілювати у шкільне життя учнівські ідеї, які мають випереджувальний характер, що становитимуть компетентнісний потенціал проєктної діяльності в навчально-виховному просторі школи.

З досвіду роботи педагогічного колективу Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 21.

Пропонується для використання у роботі вчителям, класним керівникам, керівникам гуртків, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вузів.

УДК 371.4
ББК 74.200

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теоретико-прикладні засади проектної діяльності у школі

РОЗДІЛ 2. Проектна діяльність як технологічна основа управління виховним процесом

РОЗДІЛ 3. Панорама навчальних проектів

3.1. Екологічні проекти

3.2. Соціальні проекти

3.3. Правові проекти

3.4. Проекти змішаного типу

Перелік використаної та рекомендованої літератури

Завдання педагога — допомогти учневі у побудові індивідуальної траєкторії освіти, яка співвідноситься із досягненнями людства і спрямована на їх примноження. Індивідуальна освітня траєкторія — це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного учня.

Ващенко Г.

ВСТУП

XXI ст. ставить перед системою вітчизняної освіти і кожним навчальним закладом, зокрема, важливі завдання. Суспільство вимагає від школи конкретних результатів, необхідних для стійкого розвитку соціальних спільнот і соціально-економічної системи. А особистість, яка навчається, потребує якісної освіти — гарант здатності до саморозвитку і самоорганізації у мінливому соціальному й економічному світі. Саме це зумовлює необхідність інноваційного розвитку освіти, забезпечення кардинальних змін у змістових, технологічних, управлінських домінантах.

За останнє десятиліття в системі освіти здійснено багато змін, особливо варто відзначити переорієнтацію педагогічних нововведень з процесу засвоєння знань на процеси формування способів діяльності.

Відомо, що людина не народжується з певними рисами чи якостями. Її особистість формується впродовж усього

життя. Тому в закладах освіти потрібно створити сприятливі умови для розвитку та психологічного комфорту дитини. Учні повинні мати можливість через навчання і виховання безпосередньо набувати досвід соціальної активності, вчитися бути успішними у своїй діяльності, опановувати мистецтво жити в колективі, працювати в команді.

Вирішальну роль у цьому відіграє вчительство. Воно перебуває на стадії інтенсивного пошуку педагогічних технологій, спрямованих на удосконалення навчально-виховного процесу. Таке оновлення неможливе без проектної технології, суть якої полягає в поєднанні академічних знань з вирішенням якогось-небудь навчального завдання в реальних життєвих обставинах.

Сподіваємося, що Вас зацікавить досвід педагогічного колективу Тернопільської ЗОШ I–III ступенів № 21, який був представлений на:

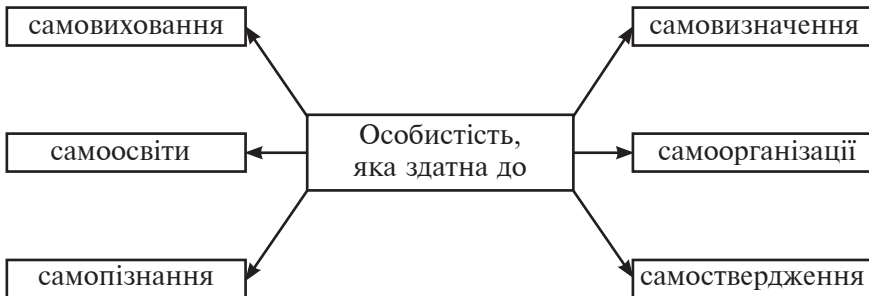
- Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проектна діяльність як засіб компетентнісної освіти» (28–29 жовтня 2009 р., Новоград-Волинськ);
- Partnerstvo Transgraniczne (м. Люблін, «Фундація щасливе дитинство», 07–10 березня 2011 р.);
- МБФ Україна — 3000 (20 травня 2010 р., м. Київ, здобули III місце в Україні);
- Програмі «Intel» Навчання для майбутнього України (30 грудня 2010 р., м. Київ);
- III, IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості» (27–28 квітня 2011 р., с. м. т. Підволочиськ; 21–22 березня 2012 р., м. Бучач);
- МБФ Україна — 3000 (20 травня 2011 р., м. Київ, здобули I місце в Україні);

- IV Міжнародній науково-практичній конференції «Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави» (20–25 вересня 2011 р., м. Алушта — Крим);
- Міському семінарі словесників «Шляхи забезпечення результативності роботи вчителів словесників над формуванням особистості учня та підготовкою до життя» (17 листопада 2011 р., Тернопільська ЗОШ № 21)
- Міському семінарі ЗДВР «Проектний підхід у виховному просторі як шлях дитини до життєвого успіху» (2 грудня 2010 р., Тернопільська ЗОШ № 21) та ін.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ШКОЛІ

Час вимагає зміни характеру навчальної діяльності: зменшення частки готової інформації, яку отримує учень від учителя, і збільшення такої, що школяр здобуває самостійно. При сучасних підходах до навчально-пізнавальної діяльності, демократизації навчально-виховного процесу встановлюються суб'єкт-суб'єктні взаємини між педагогами і школярами. У такому випадку відбувається розвиток їх внутрішньої свободи, створення оптимальних умов для вдосконалення. Разом із повагою до себе як до особистості, учні набувають статусу саморегульованої, саморозвиткової та самодіяльної системи. Головним виміром якості функціонування освіти стає виховання особистості, яка здатна творити, адекватно реагувати на зміни, самовизначатися у проблемних ситуаціях.

Таку особистість неможливо виховати в межах знаннєвої, «зунівської» парадигми освіти. «За цих умов наріжним каменем стала проблема якості освіти. Це пояснюється тим, що в останнє десятиліття культивувалися переважно знання (обсяг, глибина, усвідомленість, міцність), а не формування життєздатної, життєтворчої особистості.

Саме це зумовило появу іншої логіки розуміння освіти як процесу і результату діяльності самої дитини. У цьому випадку існує раніше поняття «освіта» (взагалі) змінюється на нове поняття «освіта особистості» як процес і результат особистої турботи, особистої відповідальності, особистих заслуг і невдач – діяльності самого учня щодо становлення, створення і розвитку власної особистості та індивідуальності. Результатом освіти в такому її розумінні є сама особистість, її суттєві характеристики...» [21; 6]. Таким чином, переосмислення фундаментальних концептуальних засад функціонування системи освіти привело до появи компетентнісної парадигми, в основі якої внесення суттєвих змін у змістову, технологічну, управлінську складові. Посилюється роль і значення освоєння різноманітних способів діяльності, підвищення їхньої технологічності, створення умов для активної соціальної дії, проектної, дослідницької діяльності.

Характерною ознакою сучасної освіти стає її технологізація. Удосконалення технологій навчання, виховання і розвитку учнів розглядається вітчизняними і зарубіжними вченими як важливий засіб підвищення якості формування особистості. Розглядаючи виховний процес як «інтелектуальне виробництво», І.П. Підласий наголошує на необхідності його технологізації. Він стверджує: «Нинішня практика виховання знаходиться на перехідній стадії – вихователі ще не працюють за добре відпрацьованою науковою технологією, але вже поступово відходять від замкненого на індивідуальності інтуїтивного рішення виховних завдань... При технологічному розв'язанні проблем виховання кожен вихователь зобов'язаний пройти канонічний шлях досягнення мети, контролюючи і коректуючи результати у заздалегідь визначених «вузлових точках» [22; 141].

Сучасна школа представляє собою складну соціально-педагогічну систему — метатехнологію підготовки нового покоління до життя, праці, подальшої професійної підготовки, включення в соціальне життя.

Технологія виховання — цілеспрямований, цілісний процес, що базується на єдності реалізації змісту, цілей, завдань, методів і форм впливу, взаємовпливу його суб'єктів. Забезпечує гармонійне виховання індивідуальності, пріоритет цінностей людської особистості; вільне виховання без примусу. Засадничими тут є гуманізм як система поглядів, що визнає право на свободу, щастя, розвиток і виявлення здібностей кожної дитини; збагачення світоглядної

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.